

**YUKLARNI TASHISH, YUK XOSIL QILUVCHI VA YUK
ISTE'MOL QILUVCHI JOYLAR**

Halimov Javohir Abdusamat o'g'li

Andijon Mashinasozlik Instituti

“Transport vositalari muhandisligi” kafedrası

stajyor o'qituvchisi

E.mail: javohirhalimov97@gmail.com

Tel: + 998972724646

Nasibov Rasuljon Botirjon o'g'li

Andijon Mashinasozlik Instituti

Avtomobil servisi yo'nalishi 4-kurs talabasi

Ro'ziqulov Tog'aymurod Aliboy o'g'li

Andijon Mashinasozlik Instituti

Avtomobil servisi yo'nalishi 2-kurs talabasi

ANNOTATSIYA: *O'zbekiston aholisining transport mustaqilligiga erishishiga olib kelibgina qolmay, Respublikamizni avtomobil ishlab chiqaruvchi yetakchi davlatlar bilan bir qatorda turishga imkon yaratdi. Yaqin kelajakda aholini avtomobil bilan ta'minganlik darajasi Respublikamizda avtomobil ishlab chiqarish sanoatining rivojlanishi ko'rsatgichlari bilan belgilanib, aholisi avtomobil bilan yuqori darajada ta'minlagan yetakchi davlatlar miqyosiga ko'tarilish istiqboli yaratilmoqda.*

Kalit so'zlar: *Yo'l, yuk avtomobillari, yuk, mintaqqa.*

Yuklar transport iqtisodiy maskanlarida ularning tashib keltirish va jo'natish uchun joylashtiriladi. Tashishlar shu maskanlar orasida amalga oshiriladi, oxirgi davr yuk almashiladi. Yuk to'planadigan joy deb, yuk xosil qiluvchi, yuk iste'mol qiluvchi belgilangan maskanlarga aytiladi[1-3]. Yuk xosil qiluvchi maskandan junatilayotgan, yuklar soni, maskani junatish bo'yicha yuk

aylanishini ifodalaydi. Yuk iste'mol qiluvchi maskanga kelib tushgan yuklar soni, berilgan maskanni tovar qabul qilish bo'yicha yuk aylanishini ifodalaydi. Yuklar to'planadigan va iste'mol qiladigan asosiy maskanlari, sanoat korxonalari, qishloq xo'jaligi jamoalari va shirkatlari, elevatorlar, tayyorlov maskanlari, ruda to'planadigan joylari, temir yo'llari, suv bekatlari, aeroportlar, qurilish maydonlari, karerlari, bozorlar, material texnik omborlari, dukonlar va boshqalar. Yuk xosil bo'luvchi va yuk istemol qiluvchi maskanlarning joylashtirish, o'zaro transport aloqalari va ular orasidagi bog'lanish iqtisodiy ahamiyatga va xududiy joylanishiga bog'liq, ishlab chiqarish va istemol qiluvchi korxonalar va tashkilotlar va barcha turdagi transport tovar kuzatib boruvchi, tarmoq, shuningdek yuklash tushirish maskanlari joylashish xarakteriga bog'liq. Asosiy yuk xosil qiluvchi nuqta xarakteri sanoat yoki qishloq xo'jaligi mahsuloti turi va navi, shuningdek tuman ichida va tashqarisida istemol qilinish bilan aniqlanadi[4-6]. Avtotransport bilan yuboriladigan yuklarni umumiy soni, ishlab chiqarish korxonalar quvvatiga mahsulotni boshqa transportga qismini yoki barchasini boshqa transportga berib yuborish yoki ular o'lchami va qishloq xo'jaligi maydonlari unumdorligiga bog'liq. Tashiladigan yuk muddati va davrlari reja bilan belgilanadi. Shular asosida vaqtincha ishlab chiqarish joylarida va omborlarda yuklar to'planib qolishi mumkin. Yuklar: zavodning kunlik mahsuloti, paxta va rudniklar, qishloq xo'jalik jamoalari, shirkatlar, fermer xo'jaliklarda don, paxta, qand lavlagi zaxiralari, tayyorlov punktlariga topshirguncha, belgilangan joyga jo'natguncha to'planib qolishlar misol bo'ladi[7-9]. Yuk xosil qiluvchi, bir qancha ob'ektlardan ko'p bo'lmagan xar kuni tashishni talab qiluvchi kam sondagi yuklar punktlarda bo'lishi mumkin. Bunday turdagilarga: bozorlar, savdo do'konlari, ko'chalardagi axlatlarni tashish kiradi. O'zining ishlab chiqarish quvvati xarakteriga yoki xalq xo'jaligidagi ahamiyatiga ko'ra maskanlar bir vaqtda yuk xosil qiluvchi va yuk iste'mol qiluvchi umumlashgan (kombinirovanno'y) bo'lishi mumkin. Bir vaqtda yuk xosil qiluvchi va yuk iste'mol qiluvchi bo'lishi mumkin. Bular zavo'dlar, fabrikalar, temir yo'l bekatlari, portlar, pristanlar va ulgurji omborlar va boshqalar. Umumlashgan

maskanda yuk aylanishini jami yuki (to`nna) jo`natiladigan va qabul qilinadigan, bazi bir vaqtda tranzit yuklar yig`indisiga teng bo`ladi. Bu xarakatdagi tarkibni bir qancha yo`lni yuksiz o`tishga chaqaradi, tashish tanarxini ko`tarilib ketishiga olib keladi[10].

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdusamat Y., Nigora A., Javohir X. ПОВЫШЕНИЕ КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЗНАНИЙ СТУДЕНТА ОБЪЕКТИВНО С НАУЧНЫМИ ИССЛЕДОВАНИЯМИ INCREASING ASSESSMENT CRITERIA OF THE STUDENT KNOWLEDGE OBJECTIVELY WITH SCIENTIFIC RESEARCH //Журнал выпускается ежемесячно, публикует статьи по естественным наукам. Подробнее на [www. t](http://www.t). – Т. 2. – С. 118.
2. Юлдашев А. Avtomobillarning erkin va majburiy tebranishlar sinovi apparati (tm 155) yordamida tahlil qilish //Scienceweb academic papers collection. – 2022.
3. Yuldashev A., Abdumuminova N., Xalimov J. ПОВЫШЕНИЕ КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЗНАНИЙ СТУДЕНТА ОБЪЕКТИВНО С НАУЧНЫМИ ИССЛЕДОВАНИЯМИ //Точная наука. – 2018. – №. 26. – С. 113-115.
4. Abdusamat o`g`li H. J. STUDY THE THEORETICAL BASIS OF ANY CHANGES THAT CAN OCCUR IN THE FREE AND FORCED VIBRATION OF AUTOMOTIVE PARTS MATERIALS //Новости образования: исследование в XXI веке. – 2023. – Т. 2. – №. 14. – С. 108-111.
5. Abdusamat o`g`li H. J. MASHINA SOZLIKDA ISHLATILADIGAN PLASTIK MATERIALLARNI CHO `ZILISHI VA SIQLISHI NAZARIY ASOSLARINI O `RGANISH VA BAHOLASH //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 10. – №. 1. – С. 110-114.
6. Yuldashev A., Abdumuminova N., Xalimov J. ПОВЫШЕНИЕ КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЗНАНИЙ СТУДЕНТА ОБЪЕКТИВНО С НАУЧНЫМИ ИССЛЕДОВАНИЯМИ //Точная наука. – 2018. – №. 26. – С. 113-115.
7. Xalimjonov, E. "Motor moylari, xossalari va ularda bo'ladigan'ozgarishlarni aniqlash." Актуальные вопросы высшего образования–2023.–2023.

8.Kholmatov U. S. et al. Characteristics of optoelectronic discrete displacement converters with hollow and fiber light guides //E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – T. 471. – C. 06015.

9.Melikuziev A. et al. IMPROVING THE PERFORMANCE OF THE FUEL INJECTION SYSTEM //Development and innovations in science. – 2022. – T. 1. – №. 14. – C. 10-14.

10.Xalilbek o‘g‘li X. E. SPARK AVTOMOBILI DVIGATELINING KONSTRUKSIYASI TAHLILI //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2024. – T. 19. – №. 4. – C. 3-6.